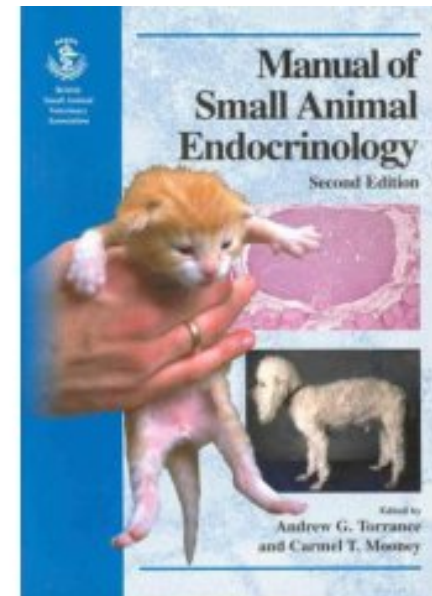
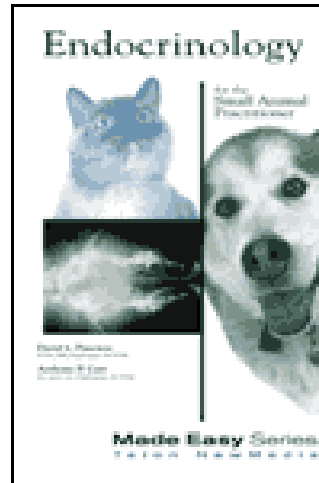
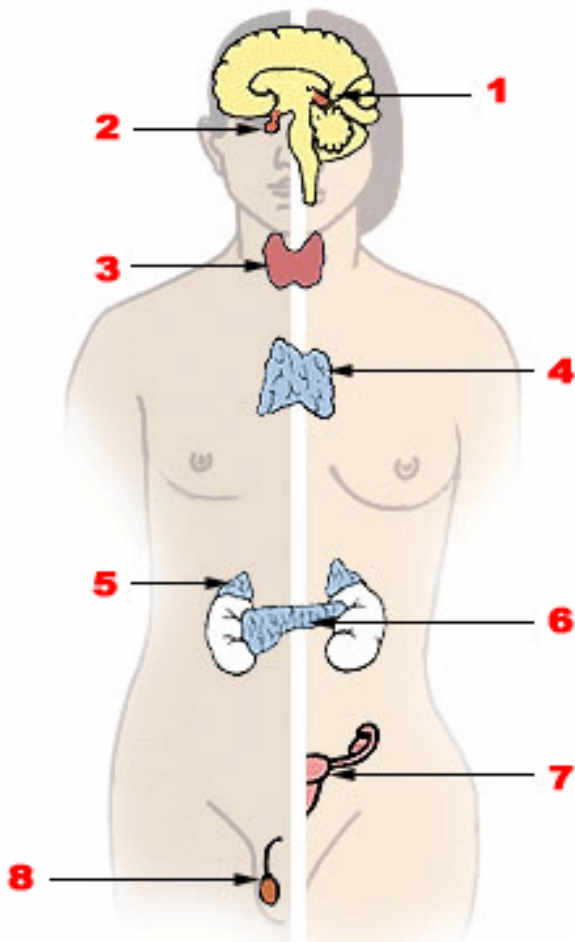

אנדוקרינולוגיה

אנדוקרינולוגיה

- ענף ברפואה העוסק במחלות אנדוקריניות (מחלות הנובעות מבעיה בהפרשת הורמונים או בתגובה להן)
- דוגמאות למחלות אנדוקריניות נפוצות:
 - סכרת
 - תת/עודף פעילות של בלוטת התריס
 - גמדות (חוסר בהורמון הגדילה)

סוגי תקשורת בגוף

• מערכת העצבים

▪ תקשורת מהירה

▪ מוגבלת לאזורים שאליהם מגיעים סיבי עצב

• המערכת ההורמונאלית

▪ איטית

▪ מגיעה לכל מקום עם זרם הדם

הגדרות ומושגים

• בלוטת הפרשה

- בלוטה- רקמה המייצרת ומפרישה חומר
- איבר או חלק מאיבר המייצר ומפריש חומר כימי בדרך אקסוקרינית או אנדוקרינית
- Crinos - הפרשה

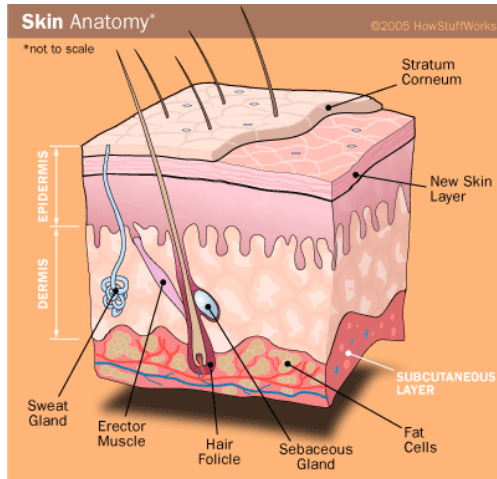
• סוגי ההפרשות

- הפרשה אקסוקרינית – Exocrine
- Exo - חיצוני
- הפרשה דרך צינורות:
 - רוק, זיעה, אנזימי עיכול, מיצי מרה, חלב
- הפרשה אנדוקרינית – Endocrine
- Endo - פנימי
- הפרשה לא דרך צינורות (בד"כ למחזור הדם) – הפרשת הורמונים
 - יותרת המוח, יותרת הכיליה, בלוטת התריס, בלוטות מין, לבלב

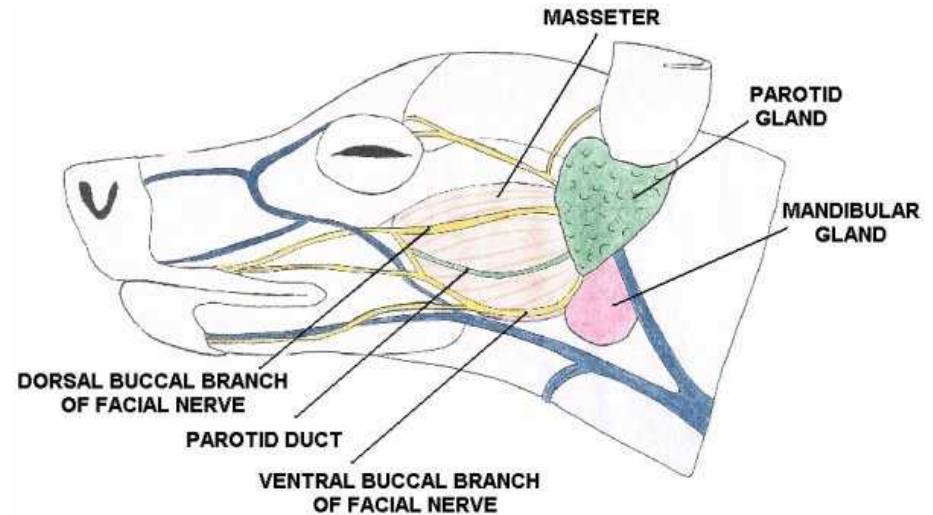

דוגמאות

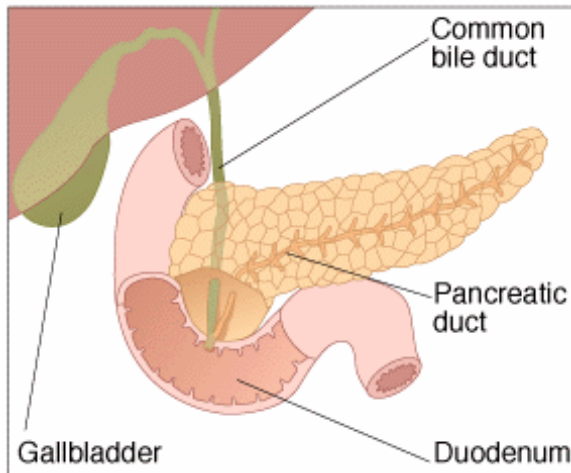
• בלוטות הפרשה אקסוקריניות

בלוטות זיעה

בלוטות רוק

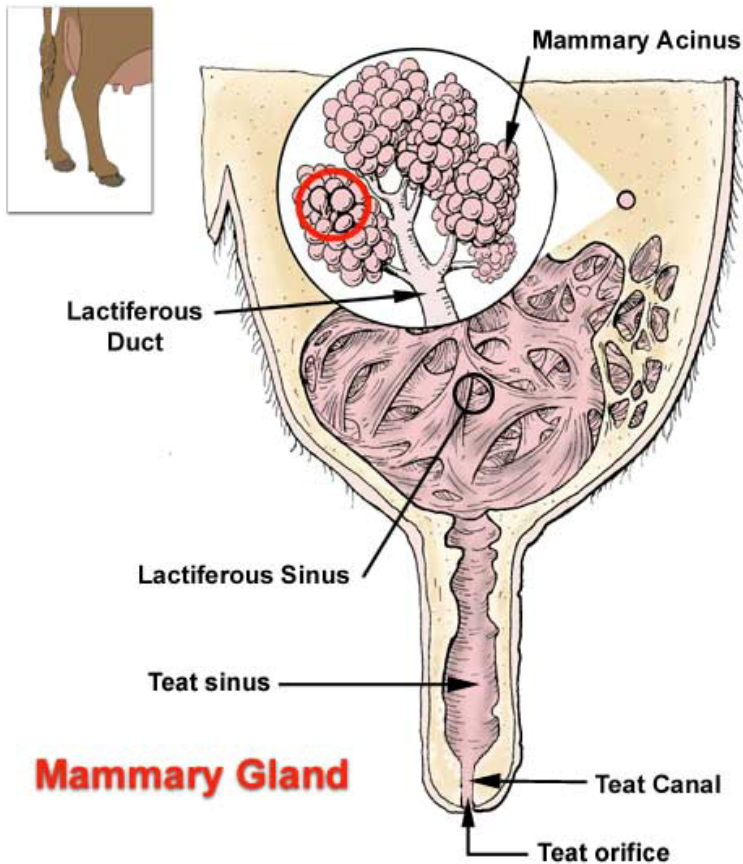

*הלב לב הינו גם אקסוקריני וגם אנדוקריני

דוגמאות

• בלוטות הפרשה אקסוקריניות - עטין

• צורות שונות של בלוטות הפרשה אקסוקריניות

Simple tubular

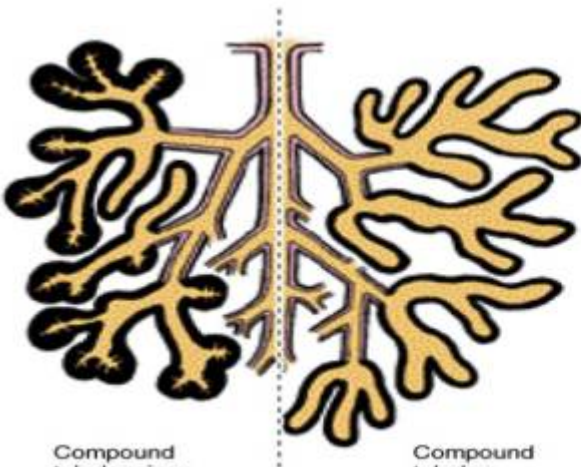
Simple coiled tubular

Simple branched tubular

Simple branched acinar

Compound tubuloacinar

Compound tubular

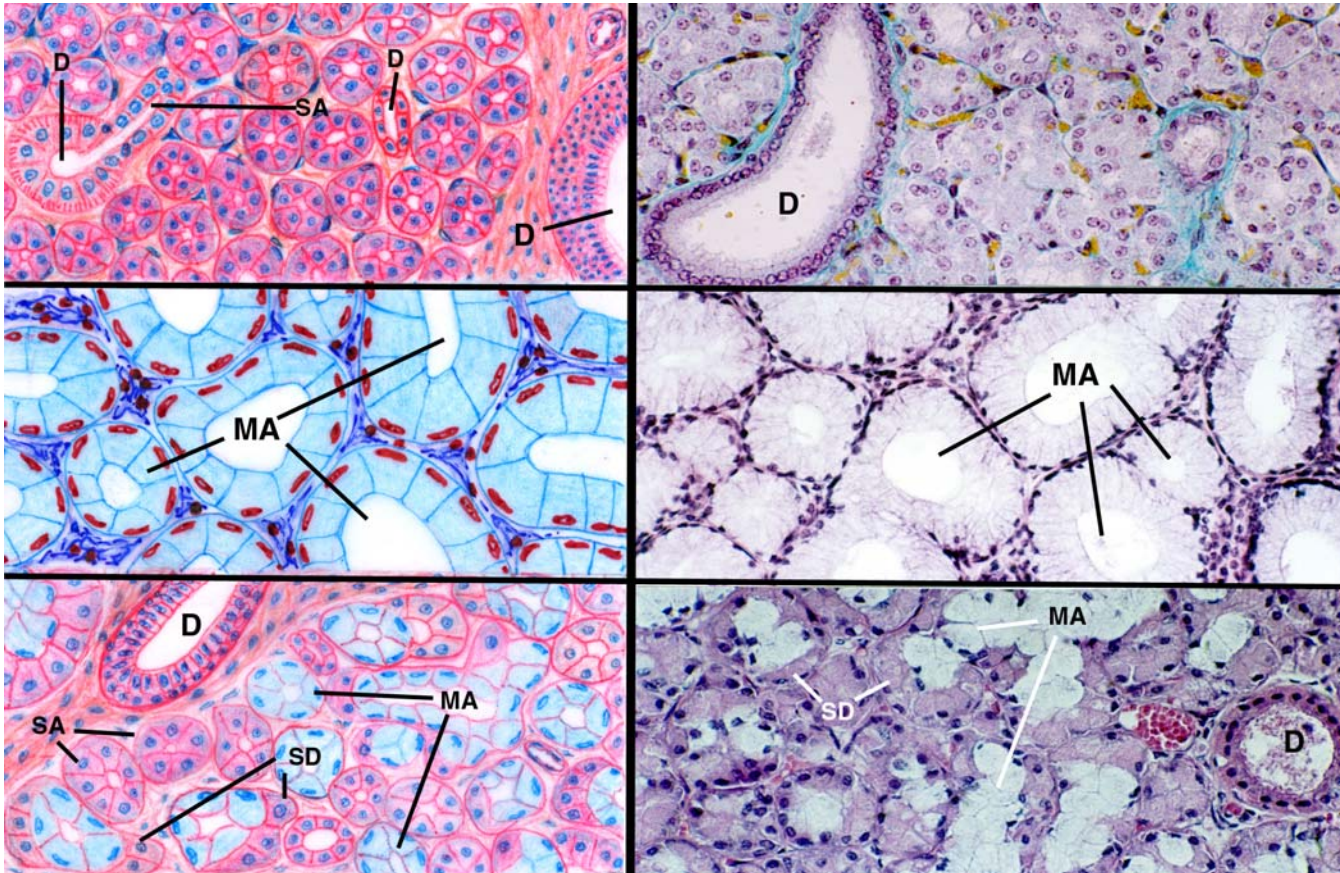

Compound acinar

• בלוטת הפרשה אקסוקריניות (רוק) – מיקרוסקופית

- אזור ייצור החומר (Secretory)
- אזור הובלה (צינורות הובלה) (Excretory)

הורמונים

• הורמון

- חומר הנוצר במקום מסויים בגוף ומשפיע במקום אחר בגוף
- חומרים המיוצרים ומופרשים ע"י תא לקבוצת תאים
- עוברים דרך מחזור הדם בדרך לתאי המטרה
- תאים מגיבים (תאי מטרה) – בעלי קולטן (רצפטור) ייחודי
- דוגמאות להורמונים:
 - אינסולין, הורמון גדילה, הורמוני מין....

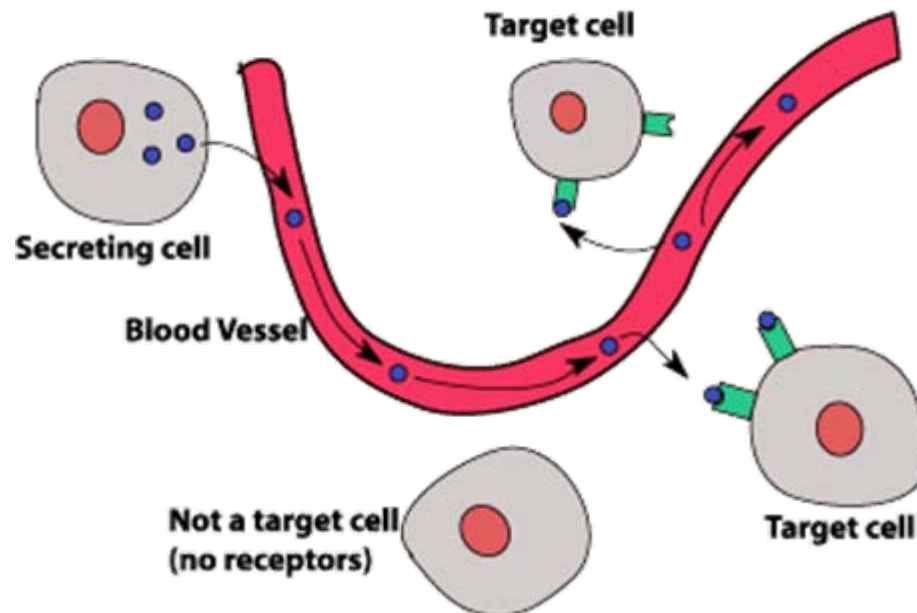
• פרומון

- חומר הנוצר במקום מסויים בגוף ומשפיע על גוף אחר (נניח הפרשת פרומונים בכלבה מיוחמת)

הורמונים

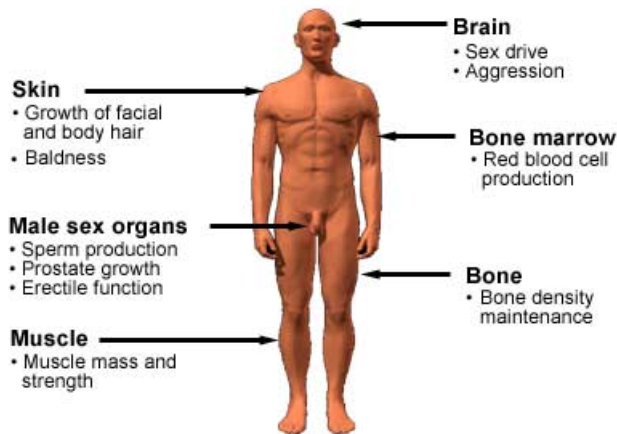
- קישור ייחודי/ספציפי בין הורמון לרצפטור
- תאורית "מנעול ומפתח"

הורמונים

- **דוגמא: הורמוני מין (LH, FSH, Testosterone, estrogen, Progesterone...)**
 - ייצור ע"י המוח והגונדות (יותרת המוח, שחלות ואשכים, שיליה)
 - מעבר בדם
 - השפעה על מערכת מין (ביוץ, יצירת תאי זרע...)
 - השפעה על התנהגות (מוח), סימני מין משניים (זקיקי שיער, שרירים)

בלוטות אנדוקריניות

• יותרת המוח – Pituitary/Hypophysis

• תריס – Thyroid

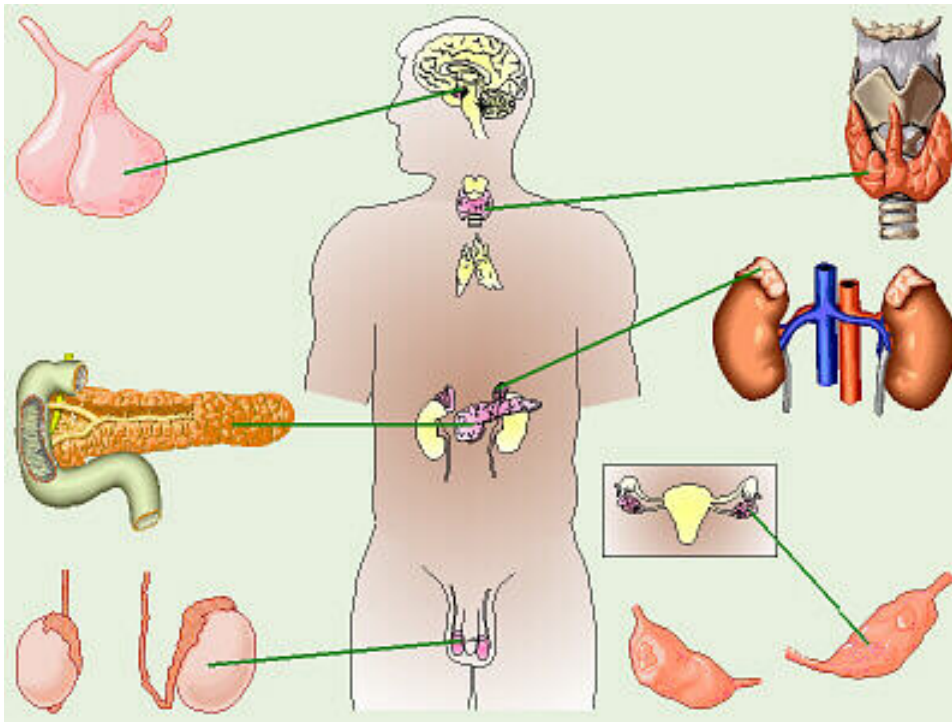
• יותרת הכיליה – Adrenal

• לבלב – Pancreas

• אשכים – Testes

• שחלות – Ovaries

• ועוד... (כבד, שומן...)

Pancreas - לבלב

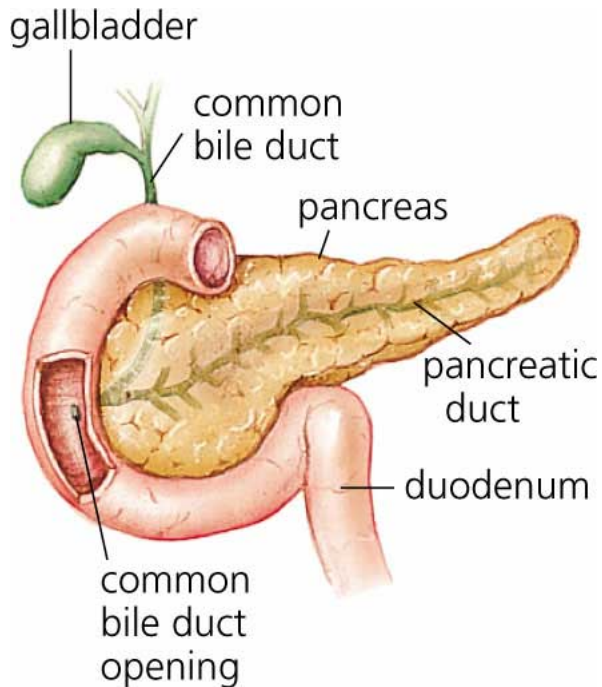
- חלק אקסוקריני

- הפרשת מיצי עיכול (ליפאז, עמילאז)

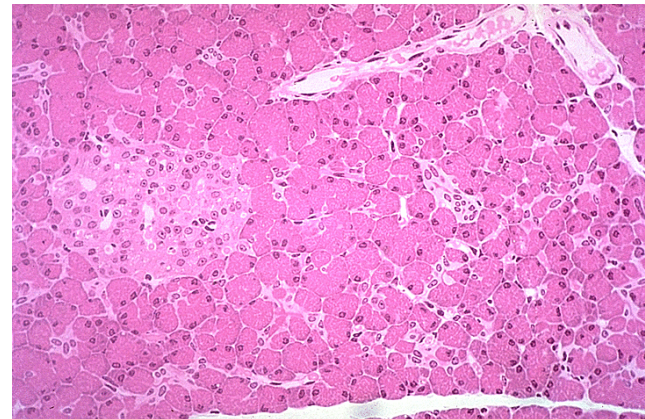
- חלק אנדוקריני

- הפרשת אינסולין וגלוקאגון

- מאזן סוכר (גלוקוז)

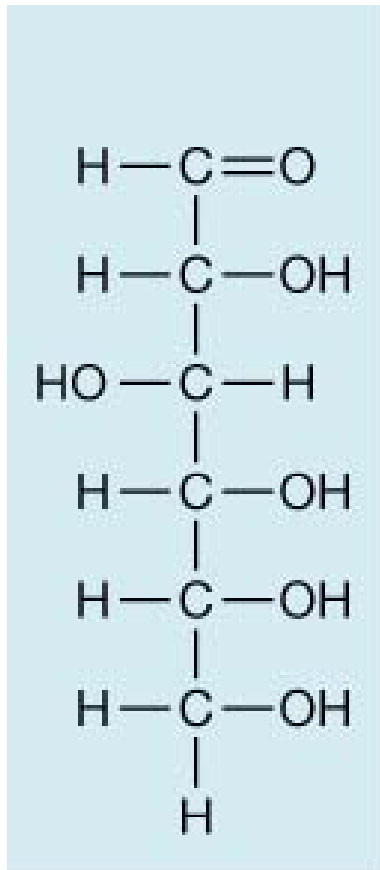
Carlyn Iverson

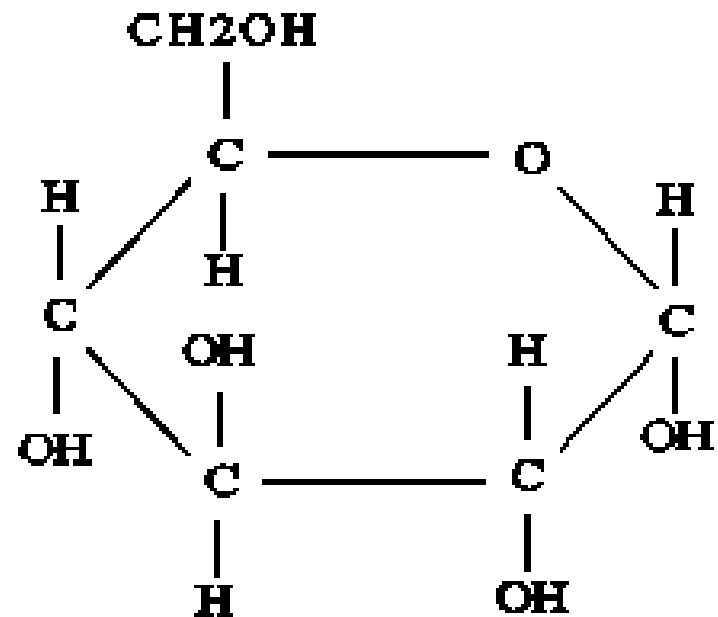

מאזן הסוכר בגוף

• גלוקוז

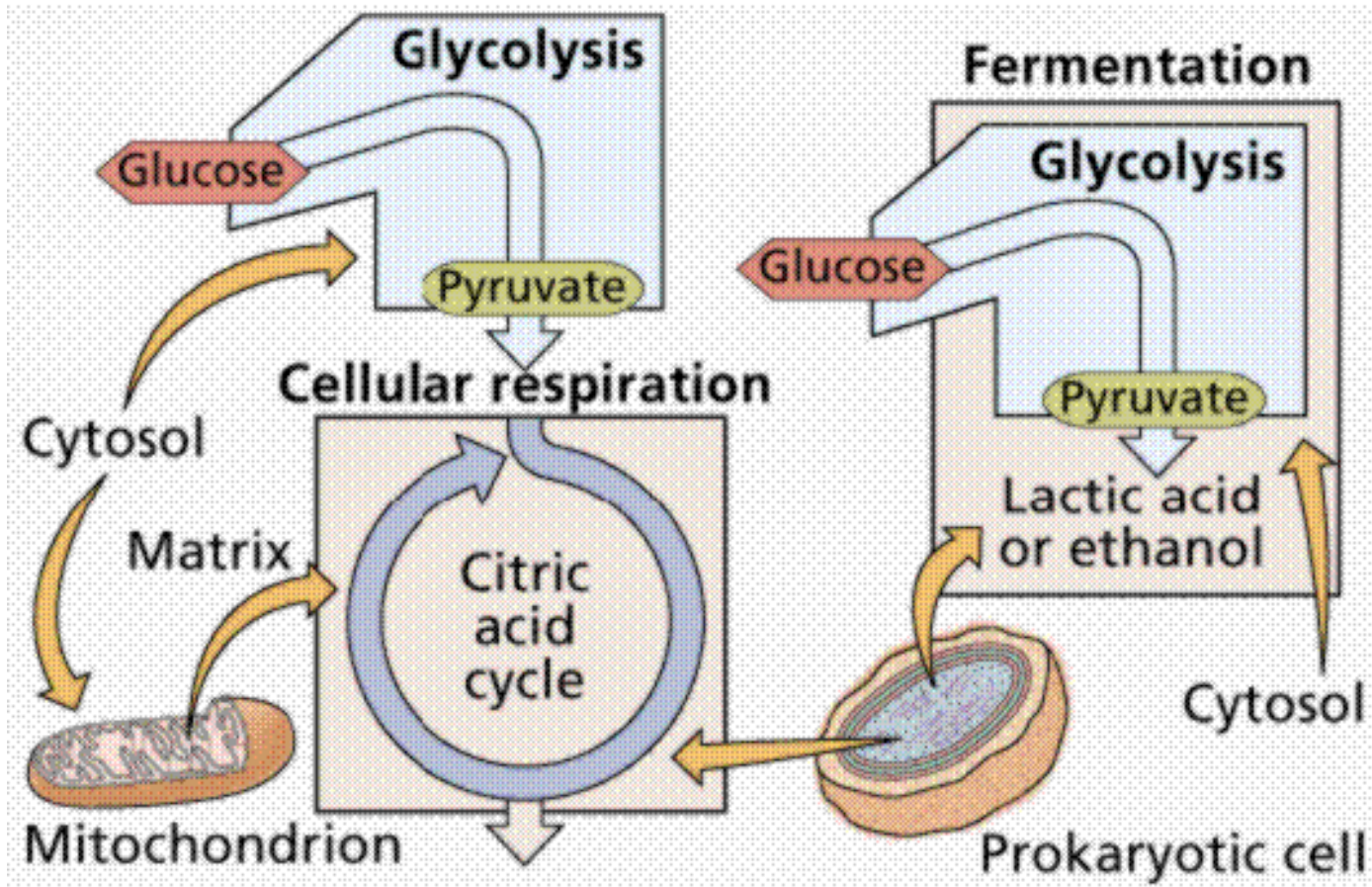
Glucose
($\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$)

Glucose

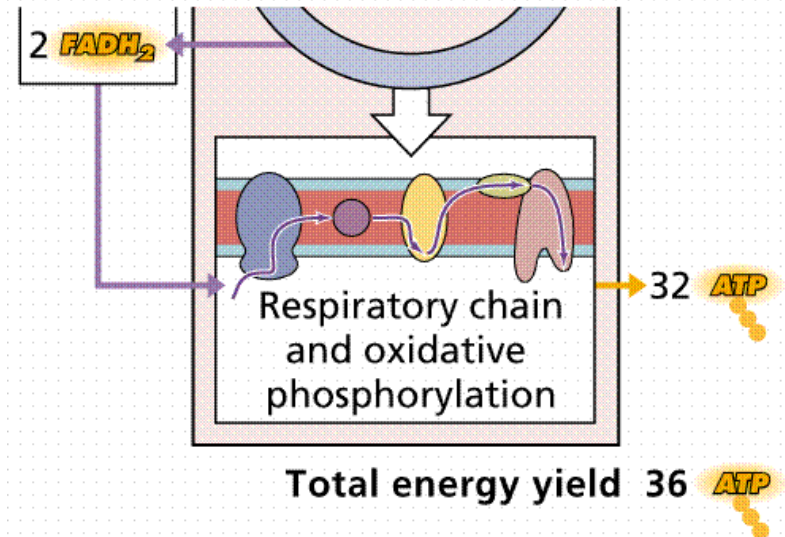
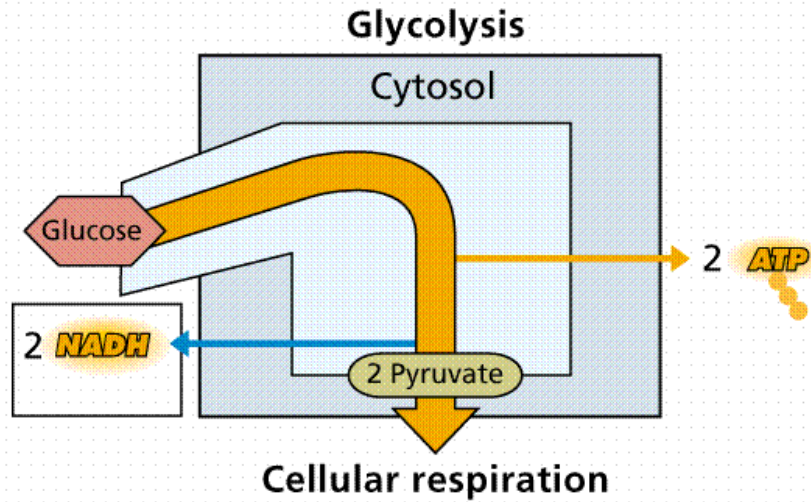

למה משמש הסוכר?

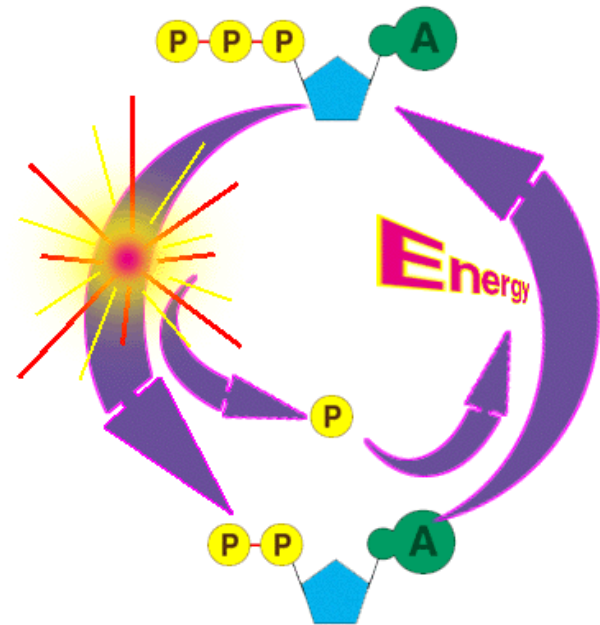
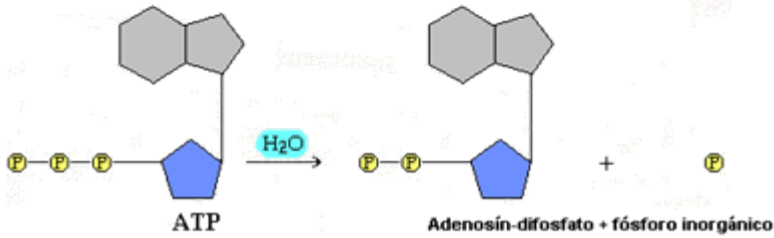
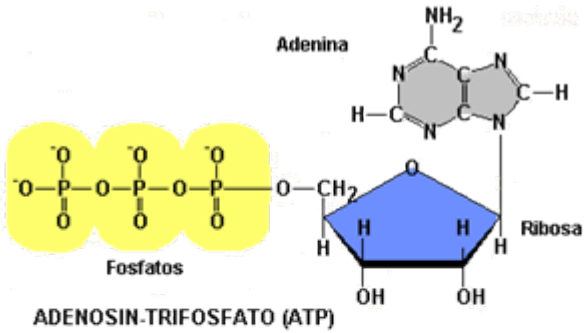

למה משמש הסוכר?

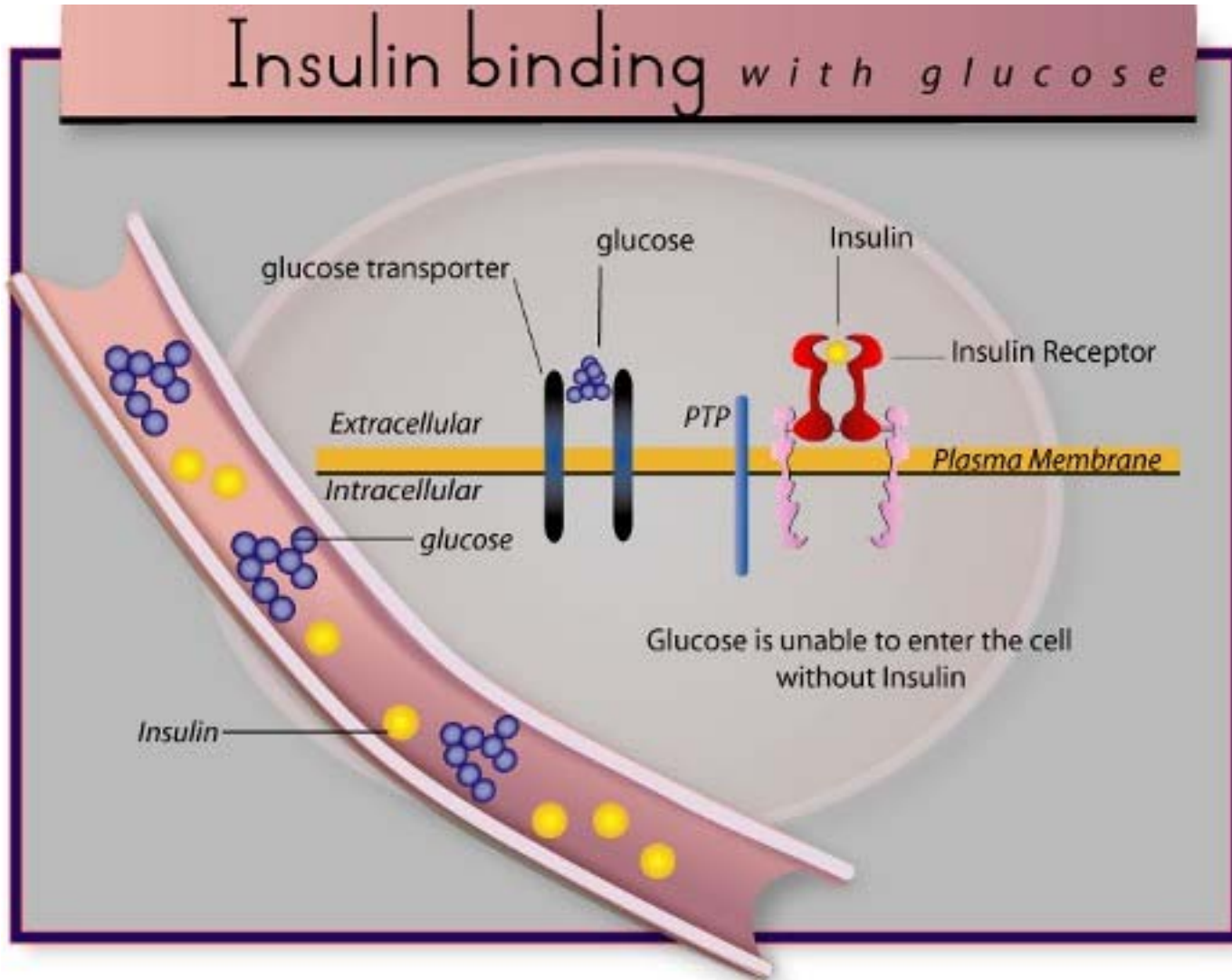

ATP

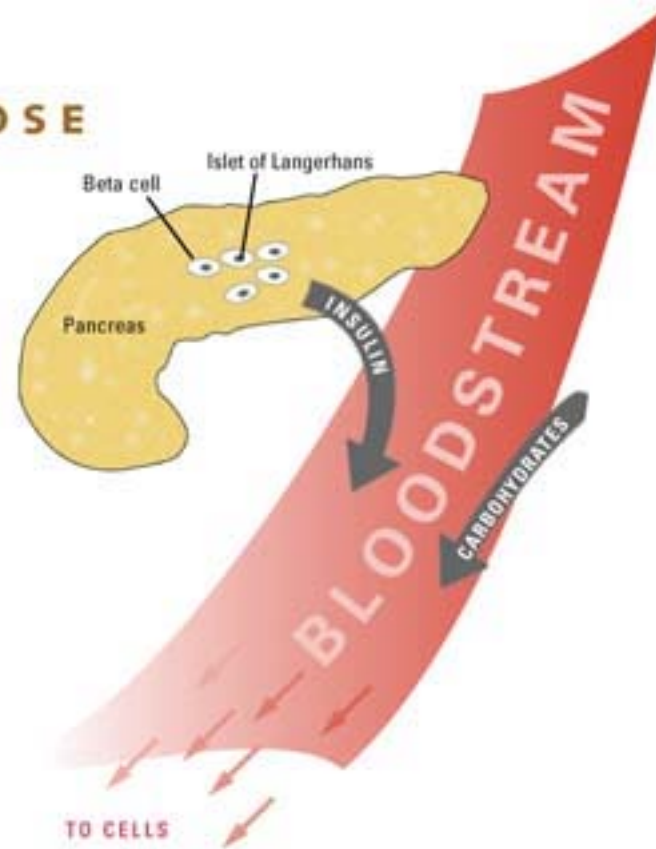
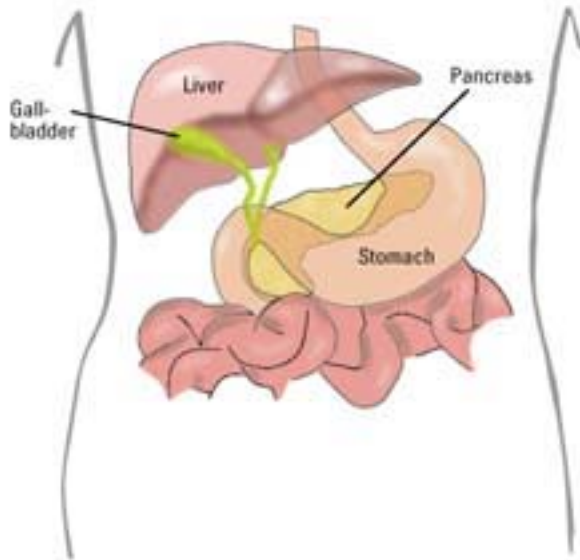
בקרת גלוקוז

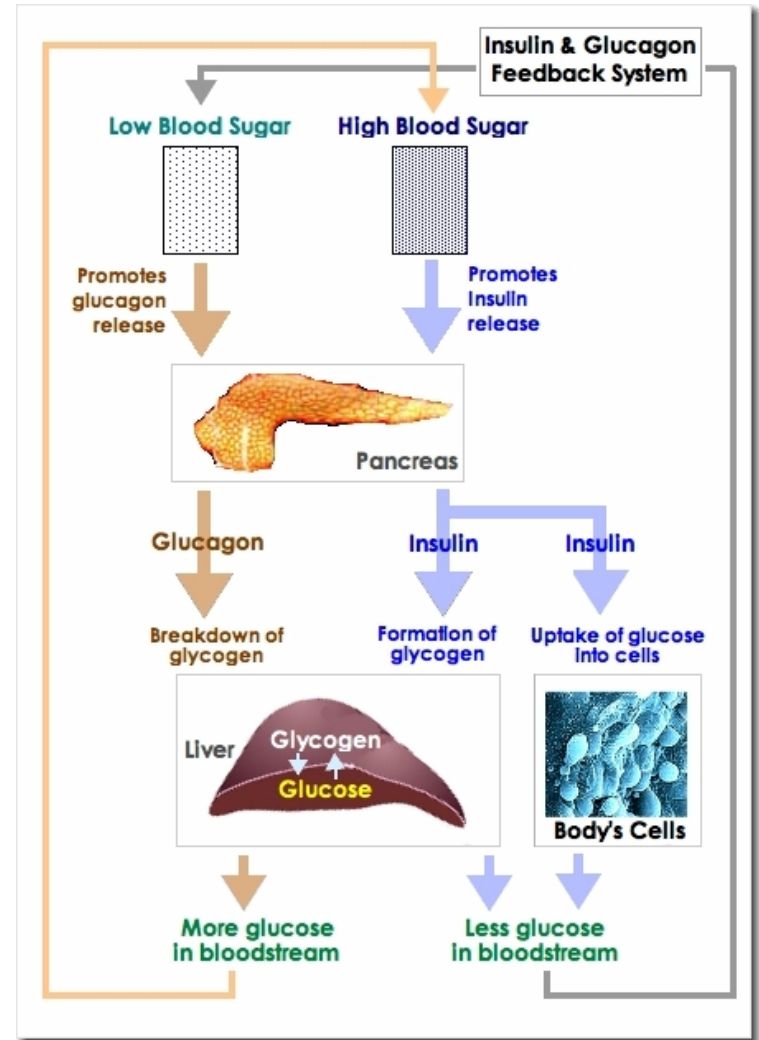
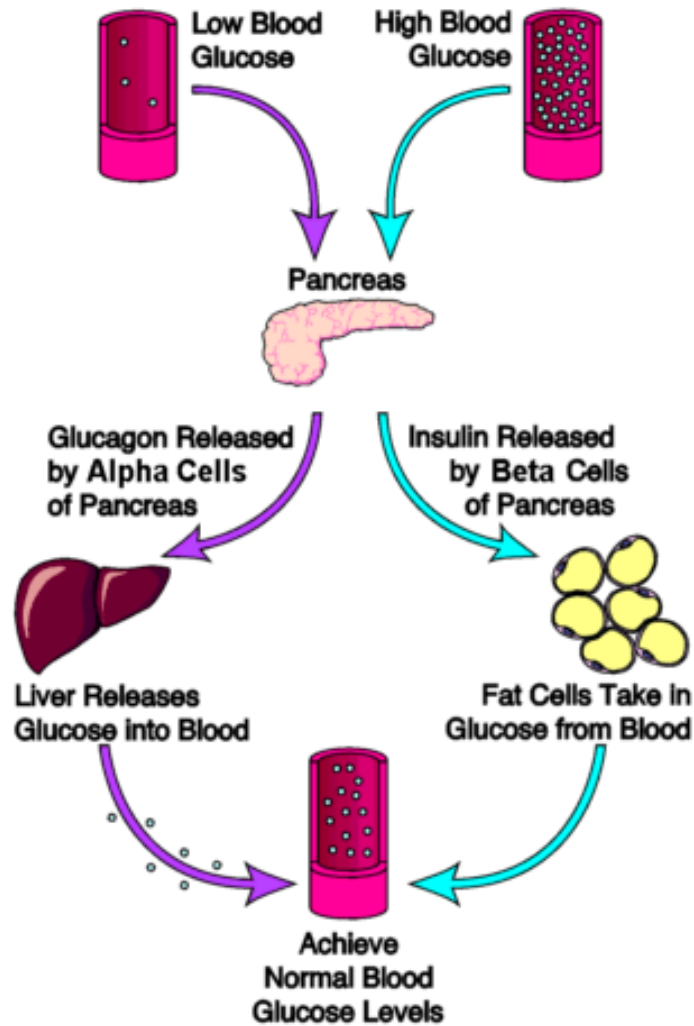
בקרת גלוקוז

REGULATING GLUCOSE

בקרת גלוקוז

מדידת גלוקוז בדם

Glucometer

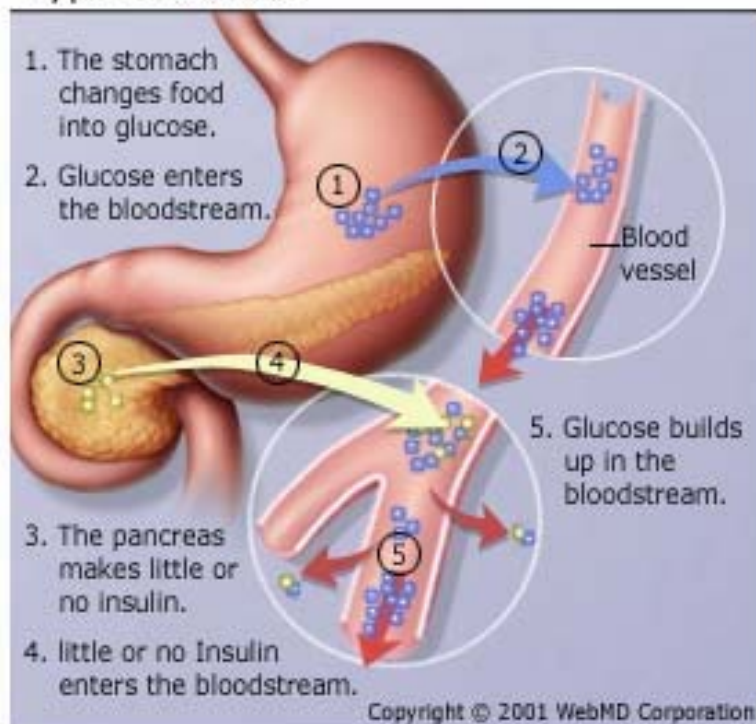
Hyperglycemia = עודף סוכר

Hypoglycemia = חוסר סוכר

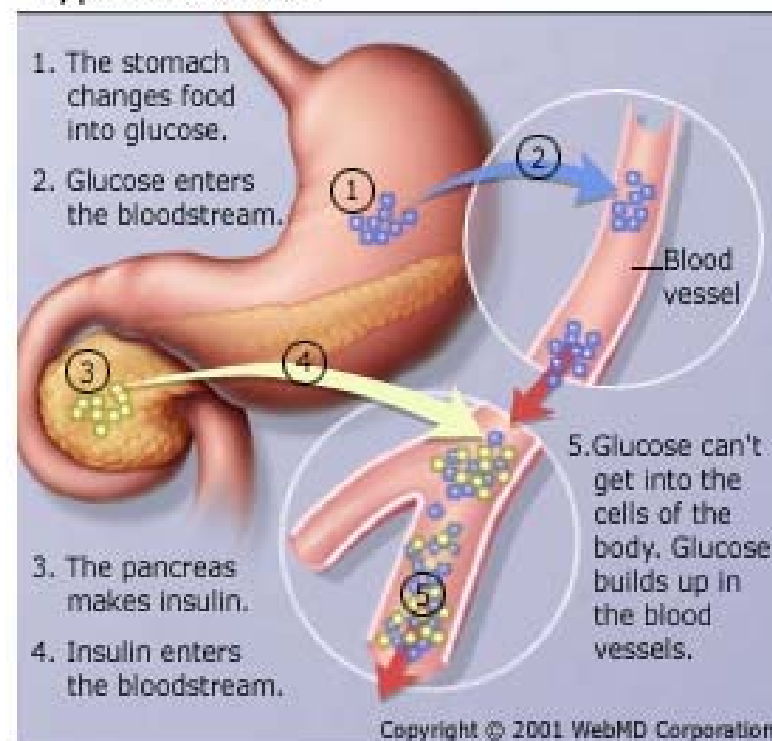

Diabetes Mellitus – סכרת

Type 1 Diabetes

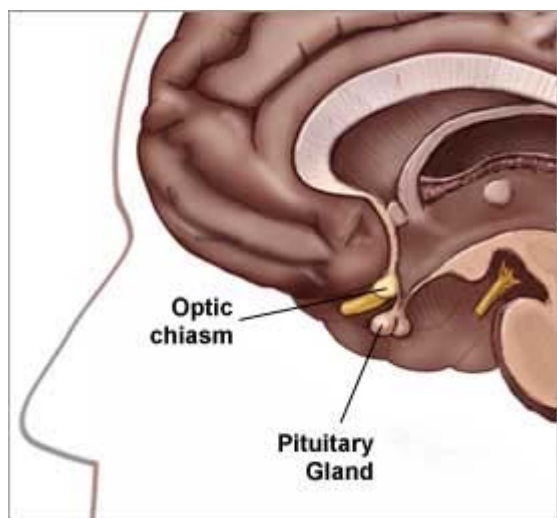
Type 2 Diabetes

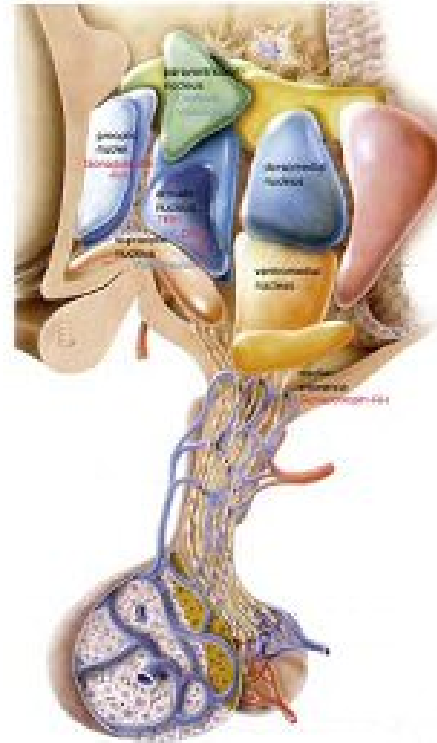
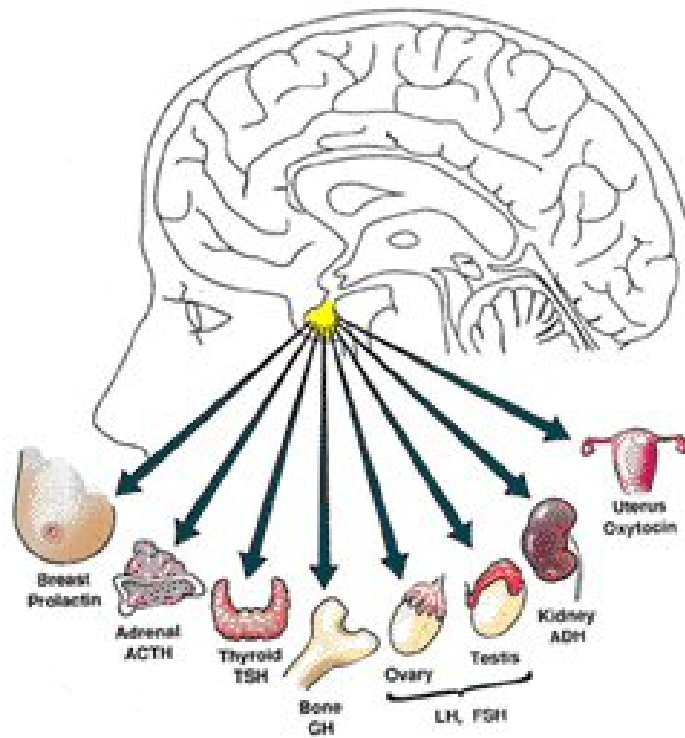

יותרת המוח (Pituitary\Hypophysis)

- אדנוהיפופיזה (חלק קדמי)
- נוירוהיפופיזה (חלק אחורי)
- קשר עם היפותלמוס (מרכז בקרה עליון)

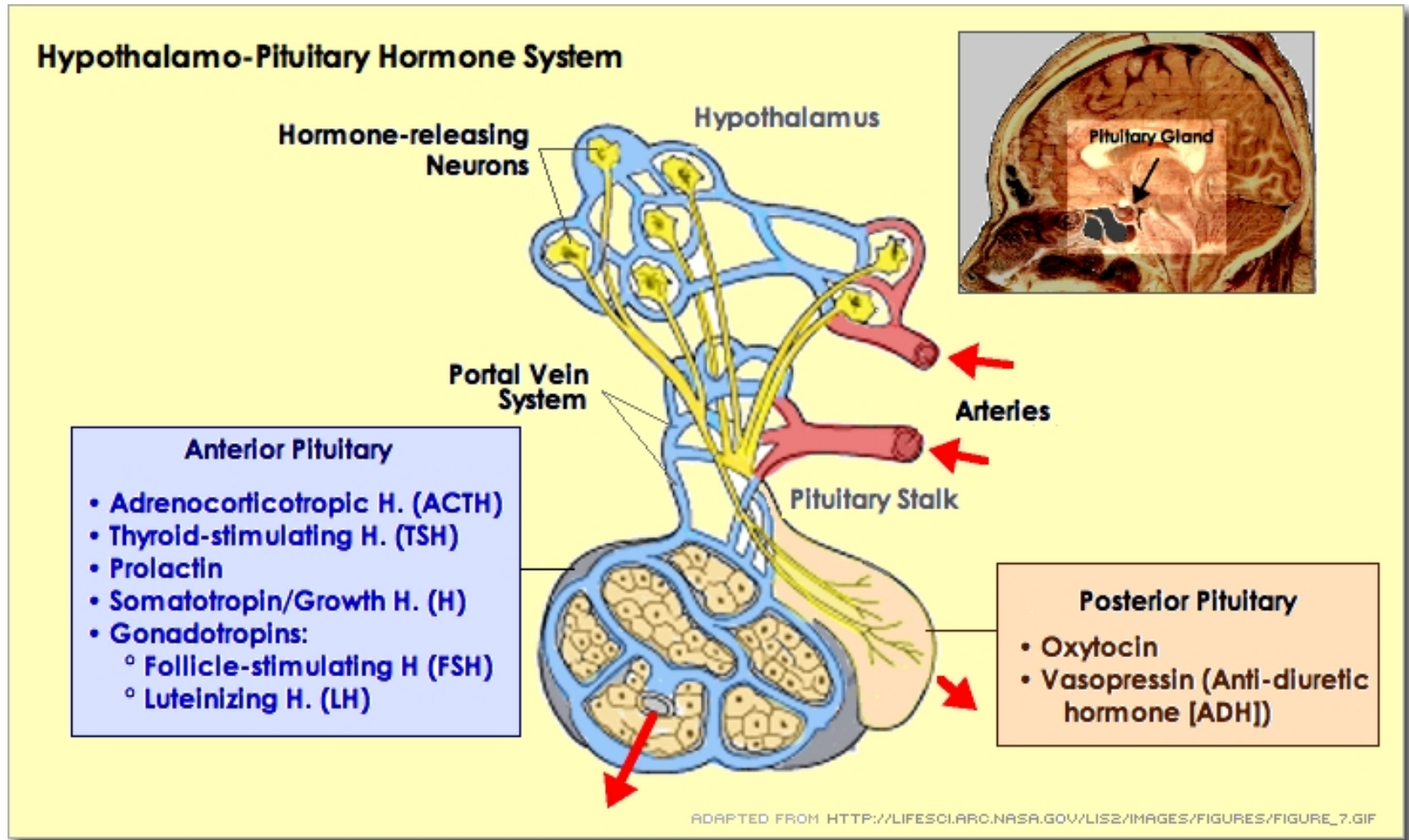

יותרת המוח

הורמוני יותרת המוח

הורמוני יותרת המוח

• הורמונים סומטיים - השפעה על הגוף

- ADH – מונע איבוד מים בשתן (ריכוז שתן)

- Oxytocin – כיווץ רחם והפרשת חלב

- Prolactin – ייצור חלב בבלוטת העטין

- GH – הורמון הגדילה

• הורמונים טרופיים - השפעה על בלוטה אחרת

- ACTH – גורם לשחרור הורמונים מיותרת הכיליה

- TSH – גורם לשחרור הורמונים מבלוטת התריס

- LH, FSH – גורמים לשחרור הורמוני מין מהגונדות

הורמוני יותרת המח

• אדנוהיפופיזה

- ACTH – גורם לשחרור הורמונים מיותרת הכיליה
- TSH – גורם לשחרור הורמונים מבלוטת התריס
- GH – הורמון הגדילה
- LH, FSH – גורמים לשחרור הורמוני מין מהגונדות
- Prolactin – ייצור חלב בבלוטת העטין

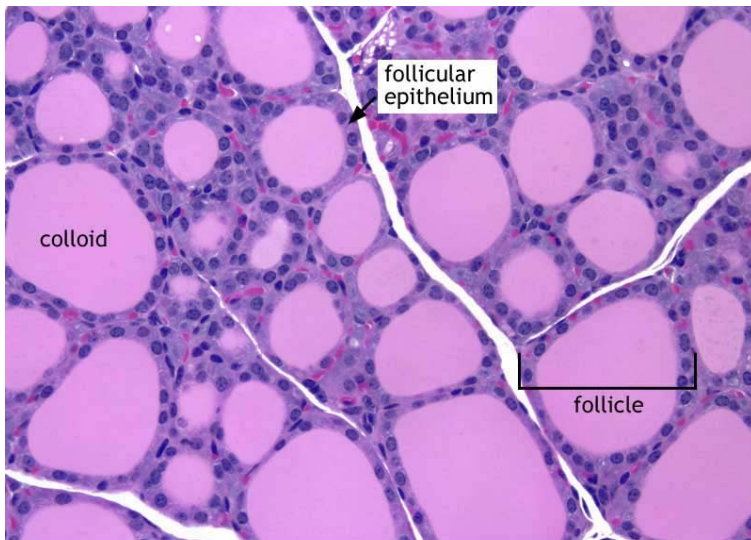
• נירוהיפופיזה

- ADH – מונע איבוד מים בשתן (ריכוז שתן)
- Oxytocin – כיווץ רחם והפרשת חלב

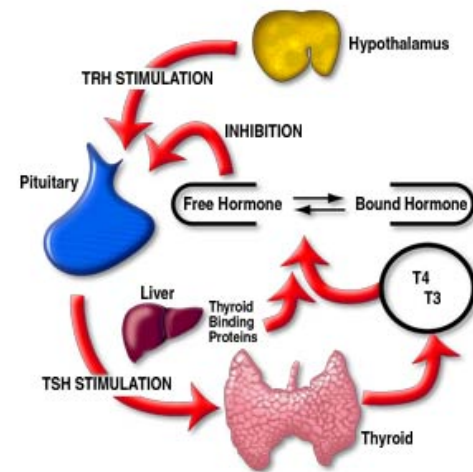

בלוטת התריס - Thyroid

- הורמוני התריס: T3, T4
- מיוצרים מיוד
- תפקידים בחילוף חומרים ובגדילה
- מאזן סידן (+פרהתירואיד)

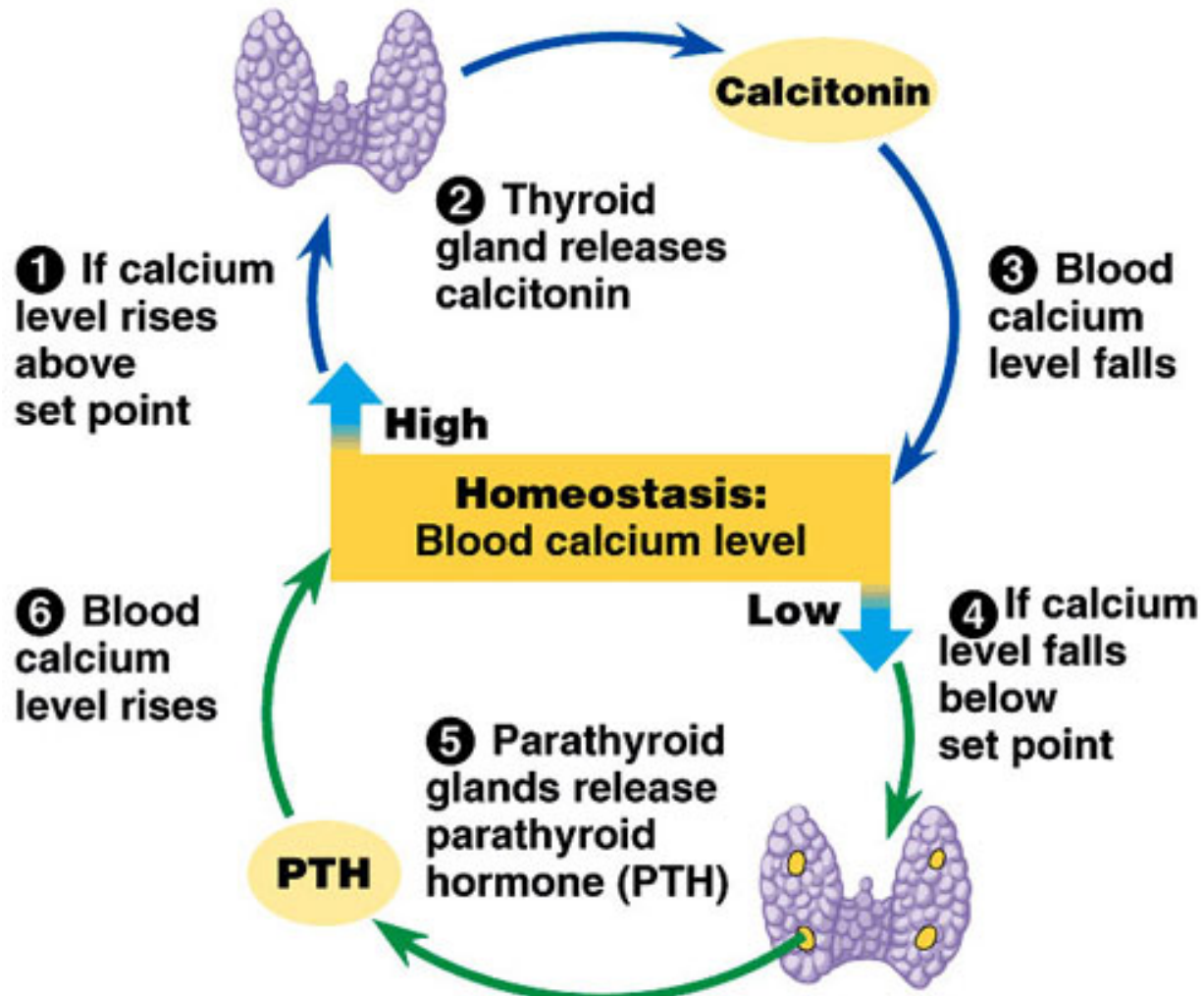

© Deltagen Inc.

מאזן סידן

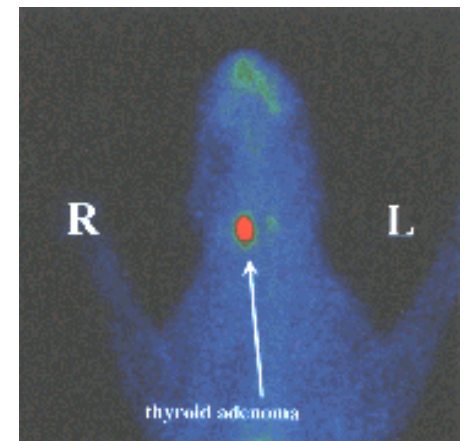
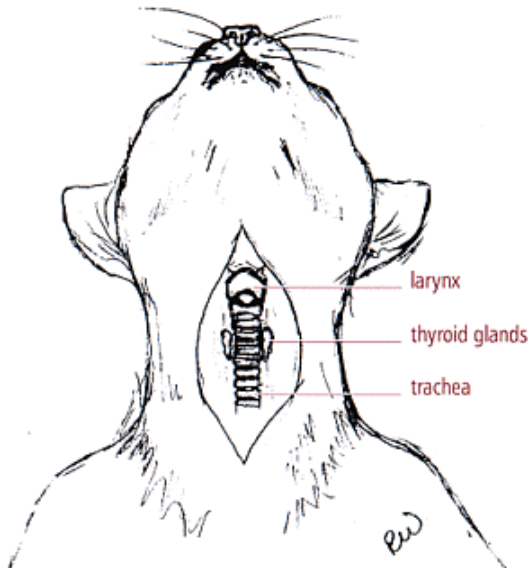
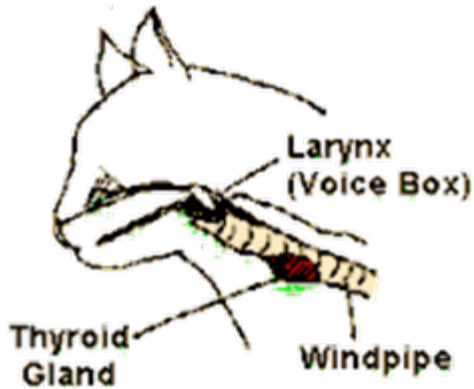

היפר - תירואידיזם

• יתר פעילות של בלוטת התריס

▪ בעיקר בחתולים

▪ רזון, תאבון מוגבר, פעילות ועצבנות

היפו - תירואידיזם

• תת פעילות של בלוטת התריס

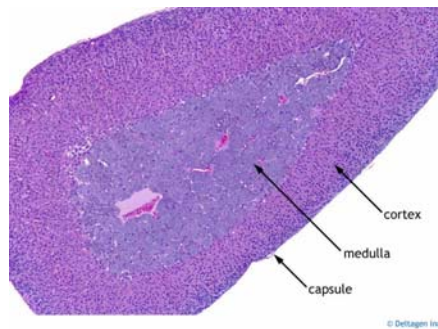
▪ בעיקר בכלבים

▪ עייפות, השמנה, בעיות עור

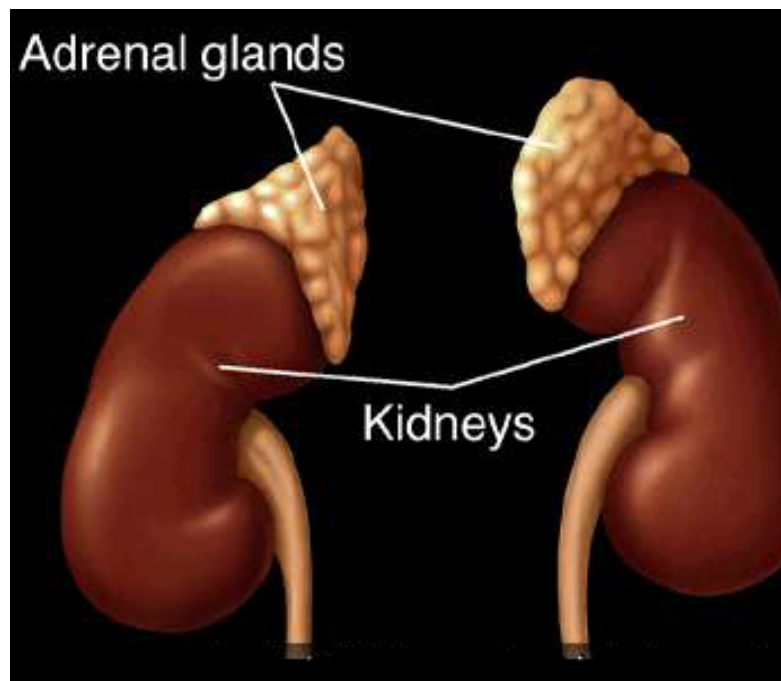
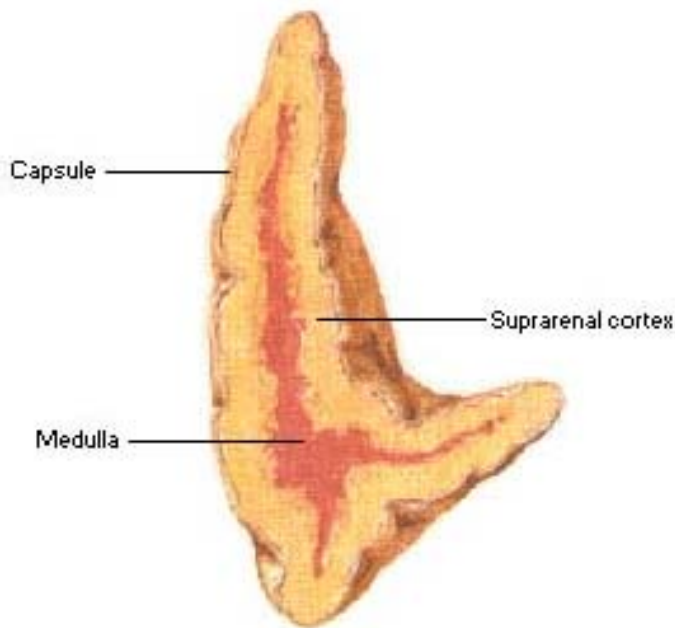

יותרת הכיליה (Adrenal)

- קדמית לכיליה
- קורטקס (מעטפת)
- מדולה (ליבה)

הורמוני יותרת הכיליה

• קורטקס

▪ מינרלוקורטיקואידים (אלדוסטרון)

- ריכוז שתן ומניעת אובדן נוזלים

▪ גלוקוקורטיקואידים (קורטיזול)

- תגובה לעקה (Stress) – העלאת רמת סוכר בדם, פירוק שומן....

▪ הורמוני מין

• מדולה

▪ אדרנלין

- תגובה לעקה (Stress) – הגברת תפוקת לב ואספקת דם לשרירים...

עודף הורמוני האדרנל

• ייצור יתר של גלוקוקורטיקואידים (קורטיזול)

▪ מחלת קושינג

• דלדול שרירים

• פגיעה במערכת החיסון

• בעיות עור

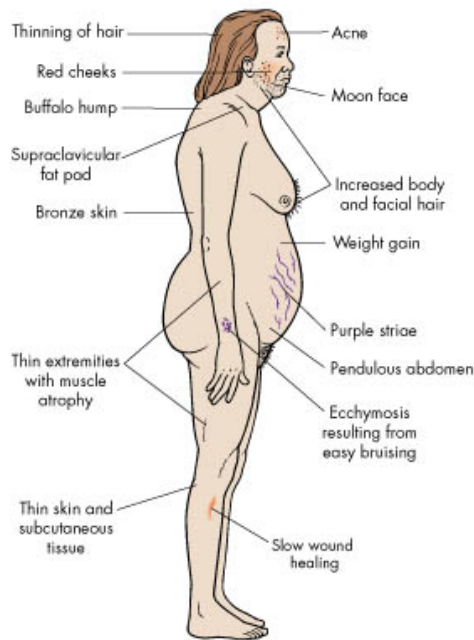

Figure 47-9 Common characteristics of Cushing's syndrome.

Copyright © 2000 by Mosby, Inc.

Photo courtesy TFH Publications